

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.

DRŽAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

TELEFON STEV. 2852.

Rokopisal se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Opomin

Iz Hercegovine prihajajo čudna poročila, jako čudna za državo, kakršna je naša, ki se vedno ponosa s svojimi prirodnimi zakladi. Iz Hercegovine namreč poročajo, da so v ljubeškem okraju umrli že trije kmetje od lakote (1), veliko število kmetov pa je zapustilo svoje domove in odšlo v sosedne kraje iskat dela ali pa — beračit... Mostarska oblasna skupščina je brzojavno zaprosila za pomoč centralno vlado in kakor poročajo zopet iz Beograda, je vlada določila nekaj milijonov dinarev za nakup koruze za gladojoče prebivalstvo. Tako se glase poročila iz Hercegovine, ki leži v bogati Jugoslaviji, kjer zraste vsako leto toliko živeža, da ga prodamo lahko na tisoče vagonov izven države.

Na eni strani ogromno bogastvo, na drugi strani pa zopet umiranje od lakote — tu nekaj ni v redu. In prav mnogo ni lukaj v redu, zlasti ne v državni upravi, ki je v prvi vrsti poklicana, da lake strahote prepreči, ker vendar ne živimo nekje v centralni Afriki, ampak vendarle v Evropi, in to kar se je zgodilo v Hercegovini, ni samo evropski škandal, ampak strahovita obzobja naše uprave in našega parlamenta.

Predvsem parlamenta. V Beogradu zbornica parlament z malimi presledki že osem let. Na vladi so bile že vse politične stranke, včasih v koalicijah, včasih v koncentracijah, včasih same, kakor so pač razmere nanesle. Stranke so se teple in kregale med seboj, včasih celo bolj kot bi pristojalo visoki zbornici, podajale so si državno krivilo in s tem vred tudi državni denar iz rok v roke, potem so se druga druga izpodrivale in zmerjale, pri tem pa vedno govorile o svojem delu za milo domovino, a enega niso nikdar videle kljub neštetim opominom: slabe državne uprave.

Ko smo se leta 1918 ujedini, je bilo ozemlje kraljevine SHS z malimi izjemami opustošeno od vojnih nadlog. Prva skrb vseh ljudi, ki so prišli na čelo države, bi morala v takih razmerah biti, da uredi državno upravo in državno gospodarstvo, da bi si ljudje čim prej opomogli od vojnega razdejavanja. Po drugih evropskih državah je tudi res bila gospodarska obnova prva, edina in glavna naloga vseh vlad in vseh parlamentov in je še danes. Toda pri nas? Samo golo strankarstvo in sama neprestana borba za politično strankarsko premoč! Uprava, red v upravi in državno gospodarstvo je bila večina devetletne briga in svarilni glasovi maloštevilnih poštenih ljudi so pofonili v blatu korupcijskega strankarskega močvirja.

Zato pa smo danes srečno prijatelji tako daleč, da ljudje od lakote umirajo — umirajo pri nas, v bogati Jugoslaviji, a to ne toliko zaradi pomanjkanja sredstev za življenje, ampak zaradi brezmejne upravne zanikarnosti.

Tistih pa, ki jim smrt še prizanaša, se polasča vedno večje ogorčenje nad upravno zanikarnostjo in nad nesposobnim parlamentom. Nikakor nečemo prebirati in nočemo kot vesni in iskreni demokrati delati prav nobene propagande proti parlamentarizmu, mislimo pa, da nam mora biti kljub temu dovoljeno povedati neprijetno resnico, da danes ljudstvo ne bi imelo prav nič proti temu, če bi parlamenta ne bilo, vsaj takega parlamenta ne, kakršnih smo doslej vajeni. Ljudje bi radi imeli red, radi bi imeli redno delo, bi radi ustvarjali, oni bi radi vsaj

Konferenca Male antante.

URADNO POROČILO. — IZJAVE MINISTROV.

Jachimov, 16. maja. Tretja seja ministrov zunanjih poslov Male antante se je vršila včeraj po programu. Po seji je bil izdan komunike, v katerem je rečeno: Ministri zunanjih poslov Male antante, v najprijateljskem duhu želeč dati brzo in povoljno rešitev, so proučili poedina vprašanja med državami Male antante, a nato so konstatirali važnost ekonomskih vprašanj v zvezi z političnimi vprašanji izmenjali poglede o vseh ekonomskih vprašanjih medsebojno kakor tudi s sosednimi državami.

Prihodnji sestanek Male antante se bo vršil v septembru v Ženevi. Prihodnja leto bo sestanek Male antante v Rumuniji.

Jachimov, 16. maja. Zaključna seja ministrov zunanjih poslov Male antante se je pričela ob 9. in pol in je trajala do 11. Po 11. so sprejeli vsi trije ministri na terasiji Radium - Palace - hotela skupino novinarjev in jim dali izjave o poteku in rezultatu konference in odgovarjali na vprašanja, ki so jih jim stavliali novinarji.

Po dejaneurju sta odpotovala jugoslovanski in rumunski ministri zunanjih poslov z delegacijo, novinarji in poljski ministri novinarski gosti v posebnem vlakcu v Prago. Tja sta dospela okrog 6. zvečer. Dr. Beneš je s svojo soprogo odpotoval z avtomobilom v Prago.

Jachimov, 16. maja. Po seji ministrov zunanjih poslov Male antante so bili od njih sprejeti novinarji, katerim so dali izjave o raznih vprašanjih.

Mitilineu je v svoji izjavi naglasil, da

je solidarnost Male antante neporušljiva. Med člani ni bilo na sejah nikake razlike v mišljenju in složno so bili proučeni vsi problemi. S Francijo se bo nadaljevalo najpristranejšje prijateljstvo, z Italijo prijateljstvo, ki je za Rumunijo dragoceno, dokaz temu je ratifikacija besarabske konvencije s strani Italije. Glede na tiranski pakt je Rumunija vedno želela kot zaveznica Jugoslavije, da pride do sporazuma z Italijo. Vem, da tudi dr. Marinković želi prijateljstvo z Italijo. Mitilineu je posebno poudaril, da so odnosi z Avstrijo dobri. Glede Madjarske želi, da bi prišlo do pogodbe à la Locarno. Zato je potrebno, da se odpravijo ovire s strani madjarske. Kar se tiče Rusije, ima vsaka država Male antante proste roke v tem vprašanju, a je potrebno, da se vse članice o tem medsebojno obveščajo. V odnošajih z Bolgarsko je opaziti izboljšanje. Bolgarska želi, da se ukine vojaška kontrola. Mitilineu je voljau, da v pomirljivem duhu prouči to zahtevo in da jo pretresa dobrohotno.

Dr. Marinković je naglašal važnost ekonomskih zvez, o čemur se je tudi razpravljalo na konferenci. Z Grško se vodi pogajanja o trgovinski pogodbi, a ne o vprašanju revizije Pangalosovih konvencij. Sicer pa so odnosi med Grško in Jugoslavijo izvrstni. Poslanik Račić v Sofiji ni dobil novih instrukcij. Pozvan je samo v Beograd na razgovor od dr. Marinkovića.

Dr. Beneš se je na kratko pridružil izjavam Mitilinea in dr. Marinkovića.

Potres v Beogradu.

Beograd, 16. maja. Včeraj zjutraj ob 3.50 se je pričel cel niz potresov, ki je trajal do 11. dopoldne. Potresov je bilo 36. Od teh se jih je čutilo 6. Prvi potres je bil ob 3.50 in je bil najmočnejši. Trajal je 9 minut 49 sekund. Ta potres je imel katastrofalne posledice, ker se je širil v valovanju. Epicenter je bil 62 km južno od Beograda proti Rudniku.

Potresi so se čutili tudi v drugih mestih Srbije. To je največji potres, ki ga je Beograd doživel v zadnjih dvanajstih letih. Že prvi potresni sunek je izzval veliko presenečenje in razburjenje med beograjskim prebivalstvom. Prebivalci so v masah bežali na ulice, ponajveč v spalni obleki. Največ strahu so prestali stanovalci gornjih nadstropij. V trenutku so bile ulice polne ljudstva. Šele, ko je ponehal tretji potresni sunek in ni prišlo do težjih posledic, so se hurovi začeli pomirjati in strah je izginel. Zlasti na Kalimegdanu je bilo nabito polno ljudstva. Ta potres ni napravil toliko škode, kakor je bila velika razburjenost. Je pač nekaj škode, a škoda je manjšega pomena. Človeških žrtev ni bilo, tudi ni nihče ranjen. Židovje in strovpovje je na nekaterih hišah popokalo in

vsakdanji kruh, pa ni ne enega, ne drugega! Državna uprava se ne gane, parlament kot vrhovni nadzornik državne uprave se giblje pa še manj. Zato mirne duše lahko rečemo, da si s takim delovanjem, kakor ga opažamo in tudi obsojamo že vseh osem let, parlament sam koplje svoj grob in žalostno bo povedati, da za takim parlamentom nihče ne bo žaloval, če se bo zvrnil lepega dne v grob, ki si ga je skopal sam s svojo nesposobnostjo.

Mrljici v Hercegovini so za parlament in za državno upravo resen opomin!

dimniki so se porušili. Tudi na starem dvoru se je porušil zid od vrha do tal.

Po prvih vesteh, ki so jih dobile seismografske postaje, so trpeli vsled potresa še Lazarevac, Čačak in Vrujci. Izgleda, da je tam bilo več škode ko v Beogradu. Poročila so se ves dan pričakovala z veliko napetostjo. Razen v Beogradu se je potres čutil tudi v Zemunu, kjer je zavaljala med prebivalstvom velika panika. — Iz Obrenovca javljajo, da se je celo mesto pogreznilo za 4 cm.

ODLIKOVANJE DR. MARINKOVIĆA.

Jachimov, 16. maja. Predsednik republike dr. Masaryk je podelil včeraj jugoslovanskemu ministru zunanjih poslov dr. Marinkoviću veliki križ belega leva I. stopnje.

POVRATEK DR. MARINKOVIĆA.

Praga, 16. maja. Minister zunanjih poslov dr. Voja Marinković se bo peljal v torek ob 6. dopoldne skoz Zagreb. Na polovanju z Delegacijo preko Linca in Gradca se bo sestal v Gradcu z našim poslanikom Rakićem, ki se bo vozil z dr. Marinkovićem do Zagreba, ako pa bo potrebno, tudi do Beograda. Temu sestanku se pripisuje velik pomen, ker se smatra, da bo ob tej priliki prišlo do važnih razgovorov o italijansko-jugoslovanskem sporu.

RUSKI POSKUSI.

Praga, 16. maja. Iz zanesljivega vira se doznava, da je praški sovjetski poslanik skušal priti v slik z dr. Marinkovićem. Dr. Marinković pa je odklonil, da stopi v oseben stik z njim in sicer, kakor se povsem zdi, zaradi tega, ker se je hotel izogniti možnosti, da bi se to v Rumuniji slabo tolmačilo in da bi se ne rušila solidarnost Male antante v času, ko je edinstvenost najbolj potrebna.

„Hrvatski blok.“

Zagreb, 16. maja. V soboto se je vršila komemoracija književniku Kumičiću in je pri tej priliki dr. Polić objavil, da je prišlo med Hrvatsko federalistično seljaško stranko, Hrvatsko stranko prava in Hrvatsko republikansko seljaško stranko do sporazuma tako, da bodo pri prihodnjih volitvah nastopile vse tri stranke na skupnem programu, ki so ga ustvarile pod imenom »Hrvatski blok«. To objavo so sprejeli navzoči z velikim zadovoljstvom.

KOMBINACIJE.

Beograd, 16. maja. Nekateri politični krogi so pričakovali, da se bo Velja Vukičević sinoči povrnil iz Vrnjačke banje. A Velja Vukičević ni prispel v Beograd in se misli, da se povrne šele danes.

Po povratku predsednika vlade se pričakuje, da bo politična situacija zopet oživela, ki je včeraj skoro ni bilo, ker je bil ves svet pod dojemom potresa in so se ljudje zlasti bavili s komentiranjem ponočnih dogodkov. V nekaterih političnih vrstah se je včeraj trdovratno vzdrževala vest, da prinese Velja Vukičević s seboj volilni mandat in da bo skupščina za kakih 20 dni sklicana na izredno zasedanje, a bi se takoj razpuslila in bi se razpisale nove volitve. Toda te vesti se smatrajo za prošlo kombinacijo in se jim ne pripisuje nikake večje važnosti, dokler se Velja Vukičević ne povrne v Beograd.

ANGLEŠKO-RUSKI SPOR.

Moskva, 16. maja. Sovjetska vlada je poslala drugo nolo angleški vladi, v kateri je rečeno, da v Rusiji nihče ne misli na vpad v angleško areno. Izven vsakega dvoma je, da gre Anglija za tem, da bi zapletla Rusijo v vojno.

GRŠKA SE NI HOTELA UDELEŽITI SESTANKA MALE ANTANTE V JACHIMOVU.

Atene, 14. maja. Grška vlada je odbila poziv, da bi se udeležila konference Male antante v Jachimovu z otivacijo, da je dnevni red konference ne zanima.

ZA RAZVOJ NAŠEGA ZRACNEGA PROMETA.

Beograd, 14. maja. Društvo za zračni promet je razvilo po Sondermajerjevem poletu v Indijo v vseh pokrajinah države živahno agitacijo za podpisovanje njegovih delnic. Akcija se vodi posebno uspešno v Bosni in specielno v Sarajevu.

SPORTNE VESTI.

Sofija, 16. maja. Včeraj se je vršila med reprezentanco Jugoslavije in reprezentanco Bolgarije nogometna tekma, ki je končala z rezultatom 2 : 0 v prid Jugoslavije.

Split, 16. maja. Včeraj se je tu vršila nogometna tekma med Concordio in Hajdukom, ki je končala s 4 : 2 z zmago Concordie.

Zagreb, 16. maja. V nedeljo je bilo odigrano v Zagrebu več nogometnih tekem — in sicer je bil rezultat tekme Derby : Gradjanski 3 : 3, Hašk : Croatia 4 : 1, Ametleuri : Olympia 2 : 1. Poleg teh tekem je bilo še več manjših med domačimi zagrebskimi klubi.

Beograd, 16. maja. Včeraj se je odigrala nogometna tekma med Viktorio, Žižkov in BSK, ki je končala z rezultatom 3 : 1 v korist Viktorie. Poleg te se je odigrala še hazena tekma med Concordio in Vesno z zmago 9 : 1 v korist Vesne.

Konferenca Male antante.

Posvetovanja zunanjih ministrov Male antante so se včeraj končala. O poteku konference in o rezultatih posvetovanj dajeta jasno sliko sledeči uradni poročili:

»Danes so se sestali zunanji ministri treh držav Male antante na svoje prvo posvetovanje. Vsak minister je poročal o celokupnem političnem položaju in o razmerju njegove države napram sosednim in drugim državam. Splošna poročila so dopolnjevali ministri z informacijami glede vseh vprašanj, ki se tičejo držav Male antante. Prihodnja seja bo jutri dopoldne. Nadaljevali bodo razpravo o splošnem političnem položaju, da razčistijo vsa vprašanja, posebno lista, ki zanimajo Male antanto, kar bo omogočilo potrebne ukrepe.«

To poročilo je bilo izdano v petek. O so- biotnih posvetovanjih pa poročajo uradno sledeče:

»Drugi sestanek zastopnikov držav Male antante se je vršil v soboto dne 14. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne. Vsi zunanji ministri so se posvetovali o splošnih vprašanjih, ki zanimajo vsako od treh držav, potem ko so končali posvetovanja o splošnem položaju. O vseh vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, so razpravljali v duhu pristranskega prijateljstva, države se vodile ideje politike treh držav Male antante, ki se že sedem let redno sestajajo, kar je mnogo pripomoglo k ohranitvi miru v Evropi. Vsi ministri so ugovarjali, da je mišljenje o nesporazumu v Mali antanti, o katerem se toliko piše, napačno. Tekom zadnjih let je Mala antanta dostojno in uspešno izvrševala svoje mednarodno politično opravilo za ohranitev splošnega miru in je v najtežjih razmerah prestala svojo

preizkušnjo. Mala antanta je bila ustanovljena vsled skupnih življenjskih interesov svojih treh članic za spoštovanje mednarodnih pogo- dob in obveznosti in za ohranitev sedanjega stanja. Vse tri države smatrajo za svojo dolž- nos, da ostane Mala antanta čvrsta, solidna in trajna in da krepko zasleduje svoj cilj: sporazum med narodi, sodelovanje s sosedi in politično vstajenje v smislu načel Dru- štva narodov.«

Iz zemljepisnega položaja držav Male an- tante se vidi, da so vse tri države najbolj in- teresirane na Podonavju ali z drugimi besedami, na svojem razmerju do Avstrije in Madjarske. To je dejal tudi naš zunanji mi- nister Marinković, ko je rekel na konferen- ci v soboto, da bi bilo prav, če bi se dalo pritegniti k Mali antanti tudi Avstrijo in Ogrsko. Če bi se ta načrt posrečil, bi imeli podonavsko federacijo, ki jo nekateri vplivni krogi v Franciji prav zelo zagovarjajo.

Glede našega razmerja do Italije pa je zanimiva izjava dr. Marinkovića, v kateri je označil spor med kr. kraljevino SHS in Italijo z malo besedo »incident«. To pomirljivo, da ne rečemo popustljivo, stališče se da tolmačiti le tako, da stojimo neposredno pred likvidacijo tega spora. Kakšna pa je ta likvidacija, se da razumeti iz besedila najnovejših pogodb med Italijo in Albanijo, kjer je rečeno, »da nobe- na izmed obeh vlad ne bo pristala na kaka pogajanja, ne da bi se prej ugovarilo popolno soglasje med Italijo in Albanijo in ne da bi bila pred zagotovljena istovrstna udeležba obeh vlad pri pogajanjih.« To znači, da je ti- ranska pogodba za nas likvidirana.

Tudi Avstrija je l. 1878. vkorakala v Bosno. Danes pa je drugače.

Občinske volitve v Celju.

Iz Celja nam poročajo:

V Celju se bodo dne 19. junija t. l. vršile volitve v občinski svet in te dni je bila vložena volilna lista »Združenih strank« (NRS, SLS in Gospodarska stranka) ter li- sta SDS; a »Jutro« je že spet po stari na- vadi udarilo s svojimi priznanimi sredstvi: z zavijanjem resnice in psovanjem! Listi »Združenih strank« namreč očita, da se je sestavila iz »nečestnih« nagibov, a Sloven- ski ljudski stranki in Narodnim radikalom še povrh meče na glavo očitek narodnega »izdajstva«. Ker ne smatramo »Jutrovi« psovki in lažnivega podkivanja za povod do- stojne polemike, zato navedemo za danes samo nekaj suhih dejstev v orientacijo ti- stim čitateljem slovenskih časnikov, ki jim je tudi v politiki poštenost in resnica še sveta ter jim strankarska strast ni omračila lastne razsodnosti.

Nagibi »Združenih strank«, ki so nasto- pile z enotno listo, ne izvirajo iz kalnih vi- rov, ampak so se porodili iz močno narašča- joče želje in zahteve Celjanov, ki hočejo imeti boljše občinsko gospodarstvo in ka- terim ne gre v glavo, zakaj bi se mestna vrata zapirala kulturnim podjetjem, ki bi prinesla v Celje mnogo zaslužka, mestni blagajni pa nov vir dohodkov (primeri »Družbo sv. Mohorja«). »Združene stranke« hočejo, da se neha gostobesedno besedi- ženje o neodločljivih vprašanjih (n. pr. re- gulacija Savinje in nje dotokov) in se začne že naposled res tisto delati. »Združene stran- ke« hočejo doseči, da bodo vsi Celjani, ne glede na stranke, imeli zaupanje v svoj lastni denarni zavod, v Mestno hranilnico. To so čisti nagibi, ki so koalirali »Združene stranke« v enotno volilno listo; ako pa ho- če »Jutro« na vsak način imeti še kak »ne- čeden« namen, ki je bajda združil vse tri skupine volilcev v eno listo — no, pa pri- znanje se tale greh: nasilni, paševski na- čin vladanja SDS se je Celjanom tako za- gnusil, da hočejo v bodoče izročiti gospo- darstvo takim zastopnikom, ki bodo imeli srce za vse sloje in se ne bodo rogali »rev- ščin«.

Pa še dve, tri o »narodnem izdajstvu«!

Politične vesti.

— O naprednem bloku v Sloveniji poroča »Obzor« iz Beograda: »V političnih krogih se je danes komentirala izjava dr. Stanov- nika. Prijatelj naprednega bloka pravi, da je sedaj ugoden trenutek, da začno boj proti dr. Korošču, ker se krščanski socia- listi, ki jih vodi dr. Gosar in dr. Stanov- nik, že zdavnaj upirajo dr. Korošču. Sloven- ski socialisti (kateri pa? primerjaj zgoraj pi-

savo »Delavske Politike«!) in samostojni demokratje iščejo sedaj zvezo s krščanskimi socialisti proti dr. Korošču.«

— »Delavska Politika« proti »naprednemu bloku«. »Delavska Politika« z dne 14. maja piše v uvodniku med drugim: »... In ne- motimo se, če trdimo, da je parola napred- nega bloka proti klerikalizmu navadna fra- za, na katero naj bi nasleda politična jav-

nost. Boj proti klerikalizmu je resna stvar, boj proti klerikalizmu je tudi kulturni boj, ne pa protifarška gonja, ki jo nekateri smat- rajo za tako silno sveto nalogo civilizacije. Za vse to pa blokašem ne gre. Gre jim le za političen vpliv, ki bi ga radi trenutno dosegli.« — »Delavska Politika« ima na prvi strani zapisano, da je glasilo socialistične stranke Jugoslavije; vprašanje pa je, če bo- do z njenim mišljenjem vsi socialisti zado- voljni. Eden ali dva gotovo ne...

— Tudi »Orjuna« proti naprednemu bloku. Pod naslovom »Napredni blok« je priobčila »Orjuna« dne 14. maja uvodnik, čegar naj- bolj značilni odstavki se glase: »Snovalci »Naprednega bloka«, ki bi bil v resnici zmožen, se postavijo po robu do najzadnje potankosti izdelanemu klerikalnemu apa- ratu, morajo biti moške širokih pogledov, povsem neosebni in jim mora biti namen njihove akcije daleko višji nad sleherni osebnostjo, ker je sicer spričo sedanjega položaja v naprednih vrstah gotovo, da se akcija ne bo posrečila v veliko zadovoljstvo slovenoborcev. Kajti, da so v naših napred- nih vrstah moške, ki so si s svojim delom stekli vse preje kakor zaupanje naprednih volilcev, to ni treba posebej omenjati. Njih imena zamore sleherni čuti, čim se le malo spusti v razpravo z naprednimi sloji naroda, ki so duševno dovolj močni, da znajo dobro presoditi, kdo je njihov resnični prijatelj in komu je rodoljubno delo za narodno in na- predno stvar — figovo pero, pod katerim krije svojo samoljubnost in egoistično pol- njenje lastne denarnice. S temi možmi je treba razčistiti račune in jih izrezati kot nadležni in nad vse opasni tur s telesa slo- venskega naprednjaštva, ki sicer ne bo nikdar pokazalo odločnejšega odpora, dokler bodo sedeli na njegovem vratu zajedalci in parasiti.« V nadaljnjih odstavkih pa beremo: »Poleg izvršitve tega predpogoja je potre- ben za ustanovitev in blagodejno delovanje »Naprednega bloka« še drugi nič manj va- žen činitelj — to je program...« In dalje: »Kakor je jedro SLS duhovščina neprestano v ozki zvezi z ljudstvom, tako mora najti i slovensko naprednjaštvo pot do tega naroda in zapustiti posebne sobe, če hoče, da ne bo samo plesniva narodna smetana.« Mnogo resničnega je v teh besedah, tako resnič- nega, kakor da je pisal ta članek jako na- vdušen — slovenoborec.

— Radič o Slovencih. Stjepan Radič je na- pisal za časniškarsko agencijo »Europress« daljši članek o zunanji politiki Jugoslavije in o Mali antanti. V tem članku govori tudi o Slovencih tako-le: »Jugoslavija se imenuje uradno v ustavi in v mednarodnih pogod- bah Kraljevina Srbov, Hrvatov in Sloven- cev. Njena zunanja politika pa ni v skladu z uradnim imenom. Še nedavno je bila vna- nja politika Jugoslavije izključno srbska, v ožjem in separatističnem smislu besede. Pa- šič, v katerem je bila vtelesnena vsa no- ranja in zunanja politika Jugoslavije, ni mo- gel razločevati Slovencev od Slovkov in se ni prav nič oziral na velevalno dejstvo, da imajo Slovenci, čeprav nimajo lastne zgo- dovinske tradicije, zelo visoko razvito in razširjeno literaturo in pa tako visoko sploš- no naobrazbo, kakor jo imajo njihovi sre- njejši sosedje v Avstriji in v Švici. Dejanski pomenijo Slovenci za jugoslovansko državo vsaj trikrat več kakor po svojem številu.« — Glede jugoslovanske vnanje politike pa postavlja Radič v omenjenem članku slede- ča načela: Spoštovanje, ali celo obdovanje za veliki italijanski narod; resno priznanje vseh gospodarskih dobrin dobrega sosedstva in korektno ali celo prijateljsko razmerje z Italijo ne glede na italijanski režim do- ma; teritorialni status quo na jadranskem morju in na Balkanu se mora ohraniti; od- kritosrčno prijateljstvo z Bolgarijo, Grčijo in Albanijo; v Mali antanto naj vstopijo tu- di Ogrska in Poljska; gospodarsko in poli- tično prijateljstvo z Avstrijo; brezpogojno zaupanje v politični evropski aeropag, ki ga tvorijo Anglija, Francija in Nemčija; vzpostavljati diplomatske odnose s Moskvjo, a brez priznanja komunizma.

— Ruski protest proti policijski preiskavi v poslopu ruske trgovske agencije. Ruski odpravnik poslov Rosenholz je vložil pri angleškem ministrstvu za vnanje zadeve cster protest proti preiskavi pri družbi »Ar- kose«, ker so po ruskem naziranjju zastop- stva pod zaščito nedotakljivosti. — O vzro- kih, ki so napotili angleško vlado do tega, da je naročila svoji policiji izvesti v ruskih prostorih najstrožjo hišno preiskavo, se širijo razne verzije. Eni trdijo, da bi sedanja konservativna angleška vlada rada pono- vna igro z znanim »Zinovjevim pismom«,

čegar objava je že enkrat dobro služila, če- prav so sovjeti in vplivni voditelji angle- škikh labouristov pristnost tistega pisma za- nikali. Če bi se sedaj pojavilo kakšno novo tako pismo, bi se angleška vlada lahko iz- govarjala s tem, da se je našel »original« v poslopu ruske trgovske agencije. Drugi zopet trde, da je dobil angleški minister za notranje zadeve zaupna poročila, da preje- majo neki vplivni angleški krogi, med temi celo neki člani parlamenta, denar od sovje- tov za komunistično agitacijo v Angliji, a seznam teh oseb da se nahaja v prostorih trgovske agencije. Tretja verzija je pove- dati, da so bili iz angleškega ministrstva za mornarico pokrađeni načrti najnovejših angleških vojnih ladij in te načrte, da je iskala angleška vlada pri ruskem zastop- stvu. Četrta verzija pa ve povedati, da je dobila ruska trgovska agencija nedavno večjo količino orožja, ki so ga hoteli za- stopniki agencije razdeliti na Angleškem za eventualni upor. Kaj je na teh vesteh res ali ne, se še ne da ugotoviti. Točno je le, da je v parlamentu izjavil minister za notranje zadeve Hinks na interpelacijo po- slanca delavske stranke Henderssona, da bo mogel stvar pojasniti šele v dveh ali treh dneh. Točno je dalje tudi to, da je policija našla v prostorih ruske agencije vzdanih v zid več jeklenih omar, ki jih ruski zastop- niki niso hoteli odpreti, toda policija je že naročila vse potrebne aparate, da jeklene omare s silo odpre. V zvezi s to afero je jako zanimiva izjava, ki jo je dal ukrajins- ki zastopnik Hinčuk časnikarjem na go- spodarski konferenci v Ženevi. Rekel je: »Meni je prav dobro znano, da bi nekateri krogi v Angliji silno radi skaliili dobre tr- govsko zvezo med Anglijo in Rusijo in ti krogi so smatrali, da je ravno sedaj, ko smo mi prišli na gospodarsko konferenco, najugodnejši čas za njihove namene, da iz- zovejo kar najbolj slab utis za nas. Prepri- čan sem, da smatrajo merodajni krogi v Angliji ta korak za težko napako. Mi se bomo pa potrudili, da stopimo v mirne stike z vsem svetom, kljub vsem provokacijam od katerekoli strani.«

Kdo je gospodar v Albaniji?

V članku, ki smo ga objavili v soboto v našem listu o Ahmedu Zogu, pravi dopis- nik »Vossische Zeitung«, da je zelo ver- jetno, da se vsi napor Beograda, pridobi- ti si v Albaniji zopet kakšno vplivno po- zicijo, brezuspešni, ker se dveletno tiho go- spodarsko prodiranje Italije in italijanskega kapitala ne da več paralizirati.

Kako dalekosežno pa je gospodarsko pro- diranje Italije v Albanijo, se vidi iz letnih poročil albanske Narodne banke in pa ita- lijanske družbe za gospodarski napredek Albanije (Società per lo Sviluppo Economi- co dell' Albania — odtod kratica »Sveac«), o katerih obširno razpravlja »Frankfurter Zeitung«.

Obe družbi, Narodna banka in »Sveac«, vodi ena in ista italijanska finančna sku- pna. »Sveac« je posodila albanski vladi 50 milijonov frankov za 40 let, za kar je dobila »Sveac« pravico do najvažnejših albanskih državnih dohodkov, namreč na carine in na monopol za sol, za vžigalice in za cigaretni papir. Če se albanska vlada ne bi držala svojih obveznosti, pa ima Italija pravico pre- vzeti vso državno finančno upravo v Alba- niji.

»Ako pomislimo, da je tudi albanska Na- rodna banka popolnoma italijanska, ni tež- ko razumeti, kaj Mussolini lahko z Albanijo naredi, če hoče.

Albanija mora dalje sploh vse uvažati iz Italije, karkoli ima Italija za izvoz. Od al- banskega izvoza pa gre 60 odstotkov v Ita- lijo.

Poročilo albanske Narodne banke naglaš- a tudi potrebo gospodarske zakonodaje za Al- banijo. Poročilo pravi, da hoče dati Italija Albaniji za to delo dovolj pravnikov na razpolago, če nima svojih.

Italija hoče torej tudi s privatno-pravno zakonodajo Albanijo prikleniti nase.

Ne smemo pa pri tej priložnosti pozabiti da se nahajajo v Albaniji tudi bogati petro- lejski vrelci. Večine teh vrelcev so se po- lastile angleške družbe, nekaj malega pa so Angleži milostno prepustili Italiji.

Iz vsega se vidi, da ima angleško-italijan- sko prijateljstvo glede Albanije jako realno podlago, vidi se pa tudi, da trenutnega raz- merja nobena diplomacija ne more več iz- premeniti.

H. P.

Ford in njegov sistem.

Da si vzgoji dober naraščaj za svoje pred- delavce in uradnike, je ustanovil Ford lastno nižo tehnično šolo za mladino 12 do 18 let. Šolo poseša 700 do 800 učencev. Ves pouk, ki traja povprečno dva in pol leta, se vrši praktično. Ničesar se ne dela samo za vajo. Vse vaje se vrše na pravem delu. Pouk se vrši menjaje en teden v šolskih prostorih, dva tedna pa v delavnicah. Njih učne knjige so Fordove tovarne. Vsak dan prebijejo učen- ci eno uro na športnem prostoru. Vsak uče- nec dobi letno 400 do 600 dolarjev, kosilo in dnevni prispevek, katerega pa mora nalagati na hranilno knjižico. Letno imajo tritedenski dopust. Vse stroške povrnejo učenci na pod- legi svojega dela tako, da nimajo nobenih obveznosti napram tovarnam, ko končajo šo- lo. Poleg te šole imajo tovarne posebno šolo za inženirce in šolo za predelavce in trgo- vske zastopnike. Vse šole štejejo skupaj kakih 1000 učencev in 75 učiteljev.

Zelo zanimiv dokaz, da se dajo njegove me- tode uporabiti povsod, je doprinesel Ford na polju, ki ni prav nič v sorodu s produkcijo avtomobilov, to je pri železnici. Leta 1921 je kupil železnico Toledo—Tronton od pri- vatne družbe. O tej železnici se je izrazil Ford

na sledeči način: »Proga je bila nekoliko več kot krožek rje in nekoliko manj kot železni- ca.« Železnica je imela 552 km glavne proge in 84 km stranskih prog ter ni bila nikdar aktivna, ker je bila skrajno neekonomično upravljana. Ford je pomedel takoj z birokratičnim sistemom ter reducirati število usluž- benecv od 2700 na 1650. Odpravil je vse ura- de, sinekure in naslove razven onih, katere predpisuje zakon. Vpeljal je principijelno osemurno službo kot v tovarnah. To se seveda ne pravi, da ustavi n. pr. strojevodja, ko po- teče njegova delavna doba, vlak kar sredi proge, temveč da pelje vsak do prve postaje in da se mu šteje prejšnji čas v dobro. Tega pa se mu ne plača, ker Fordova podjetja ne poznajo nadur. Prejšnji čas nabira lahko uslužbenec toliko časa, da nabere osem ur, pa ima prost dan. Ako pa pride n. pr. stroje- odja pred določeno delavno dobo na postajo in ne more prevzeti novega vlaka ali pa pe- ljati dalje, mora prijeti za kako drugo delo na postaji, da dopolni delavno dobo na osem ur. Ves promet je točno opredeljen in dolo- čen. Promet je uredil na podlagi svojih načel in metod tako, da rabi tovor dva- do trikrat krajšo prevožno dobo. Vsled smotrene orga- nizacije so se znižale tarife, obenem pa je po- stala železnica aktivna, kar ni bila še nikdar. Ko je hotel Ford znižati še nadalje tarife, mu je Interstate Commerce Comission to zabra-

nila. Dočim je imela železnica prej pri 5 mil. tonskem prometu 2700 nastavljenecv, je imela leta 1926 pri dvojni tonaži, t. j. pri 10 mil. tonah samo 2300 uslužbenecv. Uslužbenci Fordove železnice obe kot minimalno me- sečno plačo 25 dolarjev več kot znaša po- vprečna plača prvovrstnih železnice v USA. Povprečna plača uradnikov je znašala leta 1926 8.11 dol., prometnega osebja pa 7.26 do- larja na dan. S to železnico je podal Ford kla- sičen dokaz, da je vprašanje, ali naj bo že- leznica v drž. ali zasebnih rokah, popolnoma napačno postavljeno in da je odvisno tudi pri železnici vse le od organizacije, uprave in metode.

Med ustanovitvami, pri katerih je skušal uve- ljaviti Ford svoja načela, je treba omeniti tu- di njegovo bolnišnico. Do te je prišel na sle- deči način: Leta 1914 se je ustanovila v De- troitu na podlagi subskripcije splošna bolnica za srednje sloje. Naprošen, je podpisal Ford večjo vsoto in začelo se je zidati. Kmalu se je zaznalo, da je stavbni sklad izčrpan. Ford je bil naprošen, da podpiše ponovno večjo vsoto. Ker se je postavil Ford na stališče, da bi morali voditelji akcije vedeti, koliko bo stvar stala, ni hotel nič podpisati, pač pa je izjavil, da je pripravljen bolnišnico prevzeti in vrniti vse plačane prispevke, kar se je tu- di zgodilo in bolnica se je zgradila. Bol- nišnica se izdržuje sama. Bolniških dvoran

nima, temveč sobe kot v kakem hotelu, ki so vse enake. Bolnišnica ne pozna razredov. Da se doseže kolikor mogoče zanesljiva dia- gnoza, preišče vsakega bolnika, ki pride v bolnico, neodvisno drug od drugega 3 do 6 različnih zdravnikov. Čeno se enotne in se razvijajo po faktičnih stroških. Uprava je zgra- njena po istih načelih kot v tovarnah. Ford je hotel lahko doseže z racionalizacijo; delstva, kaj se lahko doseže z racionalizacijo; na njegovih vzornih farmah se vrši vse delo s stroji. Njegovi goveji hlevi so mnogo bolj čist, okusni in elegantni kot pa stanovanje povprečnega evropskega konservativnega kmeta. Napravil je tudi poskus zvezati polje- delstvo z industrijo. Zgradil je več malih to- varn na deželi, kjer se izdelujejo nekateri se- stavni deli za avtomobile in traktorje. Tako je postavil tovarno za ventile 18 milj od me- sta na deželo, v kateri ni potrebno nobenega izučenega delavca. Vsak delavec ima svoje malo posestvo. Delo v tovarni se vrši, ko de- lo na polju počiva. Isto je izvedel v svoji ste- klarni v Flat Rocku 15 milj od Detroita. Na svoji farmi je dokazal racionalnost oranja s traktorji. Pri poskusu se je izkazalo, da stane preoranje 1 acre (= 0.4047 ha) s traktorji 0.95 dol., s konji pa 1.46 dol. Vrhun tega se izvrši delo pri oranju s traktorji štirikrat hi- trejše, tako da je oranje s traktorjem v res- nici šestkrat cenejše kot oranje z živino.

Dnevne vesti.

— Češkoslovaško odlikovanje. Prezident češkoslovaške republike je odlikoval z redom Belega leva za VIII. vseskoljski zlet zaslužne delavce in sicer gg.: Janko Bleiweis, Trsteniškega, magistratnega nadsvetnika, vodjo delegacije mesta Ljubljane; Miroslava Ambrožiča, bivšega vodjo Sokolskega saveza; dr. Viktorja Murnika, načelnika JSS, dr. Rika Fuchsa, tajnika JSS, Nino Trdino, bivšo načelnico JSS. Oddaja odlikovanj se bo vršila na sokolskih tleh v spoznanju s starešinstvom JSS danes ob 8. uri zvečer v dvorani Narodnega doma, I. nadst. Ob tej priliki bodo izročene tudi diplome slavnostnega odbora VIII. vseskoljskega zleta gg.: Josipu Turku, veleposelniku, Ljubljana; dr. Miljutinu Zarniku, magistratnemu direktorju, Ljubljana; Janku Bleiweis-Trsteniškega, magistratnemu nadsvetniku, Ljubljana; Božidarju Boroku, redaktorju, Ljubljana; Rastu Pustoslavcu, direktorju »Jutra«, Ljubljana; dr. Avguštinu Reismanu, advokatu, Maribor, in dr. Ivo Lahu, profesorju, Ljubljana.

— Ali bo stanovanski zakon po 1. novembra podlisan? Da se to vprašanje reši, je pozval minister za socialno politiko Mijović vse zbornice in interesna združenja, da mu predložijo do 31. t. m. svoja mnenja. Ko bo zbran ves material, bo sklical minister konferenco zastopnikov vseh interesiranih krajev, na kateri se bo to vprašanje definitivno rešilo.

— Prva direktna zveza Ljubljana—Sofija. Od včeraj dalje je uveden pri beograjskih brzovalnikih direktni vagon Ljubljana—Sofija. Voznja iz Ljubljane v Sofijo traja 28 ur.

— »Uradni list« št. 52 z dne 12. maja objavlja navodila za izvrševanje proračuna dohodkov in stroškov za leto 1927/28.

— Vložne knjižice za marljive učence. Meseca junija bo izdala Poštna hranilnica vložne knjižice za odlične osnovnošolske učence. Vsaka knjižica se bo glasila na 100 dinarjev. Po pravilniku se vloga učencu ne sme izplačati, dokler ne dovrši 21. leto svoje starosti. V slučaju predčasne učenčeve smrti pripade knjižica njegovim starišem, če teh ni, njegovim bratom in sestram, če pa tudi teh ni, se mora knjižica vrniti.

— Veliki župan dr. Franc Vodopivec v torek, dne 17. t. m. vsled službene odsotnosti ne bo sprejemal strank.

— Rapidno propadanje fižakarske obrti v Zagrebu. Z v zadnjem času naglo napredujočim moderniziranjem prometa v Zagrebu so napačili za tamkajšnje izvoške založni časi. Obrt od dne do dne bolj propada. Veliko število zagrebskih izvoščikov je priglasilo policiji opustitev obrti, drugi so izjavili, da se bodo skušali prerivati skozi težkoče še do jeseni, zopet drugi se nameravajo prilagoditi novim razmeram s tem, da si nabavijo avtotaksije, kar je pravzaprav še najbolj pametno. Dnevni zaslužek fižakarskih vozničev znaša komaj še 20 do 30% nekdanjega, tako da utegnejo izvoščiki v Zagrebu v dohodnem času popolnoma izginiti.

— Kredit za naseljevanje dobrovoljcev. Minister za agrarno reformo je predložil ministrskemu svetu predlog, v katerem zahteva, da naj se odobri naknaden kredit, ki bi se uporabil za naseljevanje dobrovoljcev.

— Razpisana stalna učna mesta. Na meščanskih šolah ljubljanske oblasti je razpisanih za šolsko leto 1927/28 več stalnih učiteljskih mest. Prošnje je vložiti najkasneje do 10. junija pristojnemu šolskemu ravnatelju. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 52 z dne 12. maja 1927.

— V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan upravnik vojaške bolnice v Mariboru dr. Dragoljub Melentijević. Iz imenika zdravnikov je zbrisan na lastno prošnjo zobozdravnik v Mariboru dr. Konstantin Ambrosio. Okrožni zdravnik v zdravstvenem okrožju Fari pri Kostelu dr. Gregor Fedran jer podal ostavko na svojo službo.

— Japonsko odlikovanje Mussolinija. Mikado je podelil Mussoliniju red vzhajajočega solnca. To je najvišje odlikovanje, ki eksistira na Japonskem za inozemce.

— Zadnji član Čarugine roparske tolpe aretiran. Kakih 12 km od Siska se nahaja obširni gozd Brezovica. Drevje in grmovje je tako gosto, da človeka že na par korakov ni mogoče videti, če se vleže na tleh. Zato se ni čuditi, če je bil ta gozd že od nekdaj varno skrišališče roparjev. Pred 45 leti se je skrivala v tem gozdu tolpa glasovitega hajduka Joce Udmaniča, med vojno pa so imeli tu varno skrišališče člani »zelenega kadra«. Nedavno je bil izvršen, kot smo poročali, na cesti skozi to šumo napad na dva voza, na katerih so se vračali mesarji s sejo. Maskirani roparji so streljali na voza. Enemu se je posrečilo kljub temu pobegniti, dočim se je drugi ustavil, nakar so odvzeli roparji mesarjem ves denar in vse dragocenosti ter odnesli plen nad 100.000 dinarjev. Te dni sta naletela na cesti skozi ta gozd dva orožnika sumljivega močakarja. Snela sta puški, pomerila na sumljivega človeka ter zaklicala: »Stoj!«. Neznane se je mirno udal. Orožnika sta ga uklenila in gnala na orožniško postajo. Tam so jeli takoj sumiti, da utegne biti aretiraneec identičen s poslednjim članom Čarugine tolpe, zloglasnim enookim razbojnikom Prpičem »Malim«. Aretiranec je seveda tajil, navedel je par drugih imen, končno pa je izjavil, da sam ne ve, kako se piše, češ da ga ugrabili so kot majhnega otroka cigani, pri katerih je odrasel. Medtem pa je bilo orožnikom znano, da ima Prpič »Malic« brata, ki dela v neki zemunski tovarni. Poslali so ponj. Prpič »Malic« se je potuhnil ter ostal miren, kot da prišleca ni videl še nikdar v življenju. Toda na njegovo nesrečo ga je brat spoznal in vskliknil: »Pa to je moj brat, ki ga že toliko let nisem videl.« Tako je bila Prpičeva identiteta nepobitno dokazana in ni mu preostalo drugega kot da je priznal, da je res Prvič »Malic«, ki je hajdukoval s Čarugo in ki je organiziral po Čarugini aretaciji novo roparsko tolpo, s ka-

tero je izvršil od tedaj že celo vrsto zločinov. Prpiča »Malega« so močno okovali in uklenili ter odvedli v sodne zapore v Petrinjo, odkoder ga prepeljejo v Osijek, kjer bo sojen, ker je izdalo osiješko sodišče za njim že davno tiralo.

— Tepen žandarmerijski narednik. Kasiški posestniki Milan Veselinović, Jovan Petrović, Paja Saić in Ziva Saić so praznovali »Jurjev dan« svečano s tem, da so se od ranega jutra do pozne noči zalivali z vinom in žganjem. Pijani ko čepi so si skočili končno v lase ter se obdelovali s pestmi. Pretep je končal s tem, da je bilo par možakarjev vrženih na cesto. Eden od njih je šel stvar ovaditi na orožniško postajo, nakar se je napolnil orožniški narednik v gostilno, da bi napravil v slučaju potrebe red. Njegov prihod je zmagovalce v gostilni zopet hudo razburil. V lepi slogi so navalili na orožnika s palicami ter jeli po njem udrihati. Da bi se rešil, je potegnil orožnik samokres, toda eden od prisotnih mu je iztrgal od zadaj orožje iz rok, še predno ga je mogel uporabiti ter oddal nanj dva strela. V roko in ramo zadeti orožnik je hotel pobegniti. Ko so kmetje to opazili, so navalili znova nanj s palicami. Pod ploho batin se je zgrudil orožnik na tla, nakar so ga kmetje na tleh ležečega tako pretepli, da so mu prebili na več krajih lobanjo. Orožnika so prepeljali v bolnico, kmete pa v zapor.

Hočete

hraniti pa tudi okusno
jesti. Porabljajte torej
samo

zabelo

MAGGI

Treba Vam je manj
mesa in kosti, pa
Vaše juhe, sočivja in
omake so vendar
krepke in okusne.

Zahtevajte izrecno »MAGGI« in
pazite, prosim, na ime »MAGGI«
na RUMENO-RDEČI etiketi.

— Mississippi porušil zopet nasipe. Iz New Yorka poročajo: Mississippi je porušil zopet na dveh krajih nasipe. Mesti Compesort in Buntje sta pod vodo.

— Sneg na Češkoslovaškem. V Pragi in okolici in skoraj po vsej Moravski je naletal zadnje dni sneg. Temperatura je padla pod ničlo.

— Tekmovalni polet preko Atlantskega oceana. Kljub temu, da o usodi francoskih letalcev še ni nič pozitivnega znano, se drugi konkurenti za polet preko oceana ne dajo preplašiti. V soboto so namreč poročali iz New Yorka, da je na Long Islandu za polet v Evropo že vse pripravljeno. Poleteli bodo Bird, Chamberlain in Lindenberg. Slednji se je pojavil kot konkurent v zadnjem trenutku nenadoma v New Yorku. Prispel je iz St. Louisa. Piloti čuvajo dan in uro poleta kot največjo tajnost. Domneva se, da bo njihov polet preko oceana res prava tekma. — V tem trenutku so letalci mogoče že startali.

— Ženska odvedla žensko. V boljših krogih v New Yorku in San Franciscu vzbuja te dni veliko senzacijo romantični beg hčerke industrijskega magnata, lepe mis Amneris, ki je izginila pod zagonetnimi okoliščinami ob priliki neke dobronelne prireditve v San Franciscu iz plesne dvorane brez sledu. Poizvedovanja so ugotovila, da se je odpeljala miss Amneris v spremstvu ekscentrične razporočene dame Ellen Fliss-ove ob štirih zjutraj z avtomobilom iz San Franciscu v New York, od tam pa z luksuznim parnikom v Pariz. Ker je dekle že polnoletno in vsled tega njen oče ni mogel alarmirati policije, je najel dva privatna detektiva, ki sta izsledila dekleta končno v Milano. Detektiva sta brzojavila njenemu očetu, ki jima je odgovoril, da naj zadržita dezertirko v Milano, dokler ne pride on za njo. Eden od detektivov se je nato dekletu približal in občeval ž njo v hotelu kot ameriški konzul, ki se mudi uradno v Milano, toda dekletu je postal »konzul« kmalu sumljiv in nenadoma se je odpeljala s svojo spremljevalko detektivoma pred nosom neznanokam.

— Zločin v vlaku Toulon—Marseille. Ko je prispel te dni toulonski vlak v Marseille, so opazili uslužbenci v nekem kupeju I. razreda sledove krvi. Obvestili so policijo, ki je ugotovila, da je napadel neznan lopov podšefa nekega podjetja Arnauda, ko je ta spal, z britvijo ter mu prerezal vrat. Kljub težki rani je imel Arnaud še toliko moči, da je planil po konci ter navalil na napadalca, vendar ga je pa ta končno obvaldal in vrzel skozi okno na tračnice. Arnaud je prišel pod kolesa, ki so ga dobesedno razpolovila. O napadcu ni doslej še nobenega sledu.

— Ubil bivšega kompanjona in njegovo ženo, nato pa izvršil samomor. Ricardo Incerti in Giovanni Chiaromonte sta imela do pred kratkim skupno trgovino olja, žita in avtomobilov. Trgovina pa ni uspevala in trgovca sta prišla v konkurz. Incerti je dolžil Chiaromonteja, da je on zakrivil faliman. Hodil je večkrat k njemu ter izsiljeval od njega denar, ker se je nahajal v težkih materialnih stiskah. Te dni je prišel zopet. Med bivšima kompanjonoma se je razvil srdit prepir, ki mu je prisostvovala tudi 23letna Chiaromonteva žena. Nenadoma je potegnil Incerti revolver ter oddal na Chiaromonteja dva strela in ga težko poškodoval. Ker je jela Chiaromonteva žena klicati na pomoč, je oddal Incerti tudi nanjo strel. Prestrašena žena je skočila skozi okno, padla na pločnik, si prebila lobanjo ter obležala pri prči mrtva. Ko je njen mož to videl, je zbral poslednje moči ter stekel k svoji ženi, kjer pa se je zgrudil mrtve na njeno truplo. Ko se je Incerti svojega zločina zavedel, si je pognal kroglo skozi sence. Obležal je na mestu mrtve.

— Velikanski požar na varšavskem kolodvoru. Te dni je izbruhnil v železniški delavnici vzhodnega kolodvora v Varšavi požar, ki je upepelil 27 vagonov, med temi salonski voz predsednika poljske republike in maršala Pilsudskega. Škoda se ceni na pet milijonov zlotov. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen, da bi se izbrisale sledi velikih povelj, ki so bile te dni tam razkrile.

— Atentat na prostozidarje. V Dallasu (Texas) so zborovali te dni prostozidarji. Nenadoma je prišlo v poslopju, kjer se je vršila seja porstozidarjev, do eksplozije. 11 oseb je bilo ubitih, 6 pa lažje ali težje poškodovanih. Preiskava je ugotovila, da gre za atentat. Krivci še niso izsledeni.

— Zanimiv nestvor. V Lodzu je bil rojen te dni zanimiv nestvor. Otrok je imel na glavi neke vrste rogove in samo eno roko. Nosa ni imel, trebušna votlina je bila odprta. Otrok je živel 20 minut. Pri porodu navzoči zdravnik je nestvor fotografiral ter poslal sliko na antropološki inštitut v Varšavi.

— Nov telefonski imenik. Ministrstvo pošte in telegrafa bo v najkrajšem času izdalo za celo državo nov telefonski imenik. Za delno kritje stroškov se sprejemajo inserati, in sicer za celo stran po 600 Din, za pol strani 350 Din in za četrt strani pa 200 Din. Vsak oglas naj bo napisan razločno. Za oglase s slikami je treba priložiti kliseje, ki se bodo potem, ko bo imenik natisnjen, takoj vrnili. Denar, besedilo in kliseji se lahko izroče pristojni pošti, ali pa pošljejo na telefonski računski odelek direktorije pošte in telegrafa v Ljubljani. Imenik bo natisnjen v dveh delih, in sicer na poštni direktoriji Ljubljana in Zagreb skupaj in za ostale direktorije skupaj. Inserira lahko vsakdo, če je naročnik ali pa ne, v enem ali drugem delu ali pa v obeh.

— Prosim, da ne pozabite nikoli Vašim juham, prikuham, salatam priliti nekoliko »Maggijevih« kapljic. Zadoštuje čisto mali dodatek Maggijeve zabele za vsa ta jedila, da se jih naredi nekoliko okusnejše. Zahtevajte samo »Maggijevo« zabelo in pazite na ime »Maggi« na rumeno-rdeči etiketi.

— Brezalkoholno vino »Zupski zdravac«. Akcija Saveza Trezvene Mladeži za razširjenje brezalkoholnih pijač. — Znano je, da se pri nas že dolgo vodi akcija za treznost. Za uspešno propagando treznosti pa je manjkala intenzivna brezalkoholna produkcija, ki bi zamenjala alkoholne tekočine. V tem smo v zadnjih dneh napredovali. Sadjarska šola v Aleksandrovcu (Zupa) je začela proizvajati naravne brezalkoholne grozdne sokove. Pri tej proizvodnji se pa šola ne poslužuje umetnih kemičnih sredstev. Po analizi specijelnih kemičnih strokovnjakov, vsebuje ta brezalkoholna vina: vode 80%, sladkorja 18%, vinske kisline 0.60% in azotnih materij 0.30%. Te pijače so zelo okusne ter se prijetno pijejo. Razumljivo, da so te pijače brez škodljivih materij, katere vsebuje vsaka alkoholna tekočina brez razlike. Zato lahko pijejo »Zupski zdravac« tudi otroci in bolniki. To produkcijo je denarnopodprlo ministrstvo za narodno zdravje, a vrši se vsled izredne naklonjenosti ministrstva poljoprivrede in voda. Za to brezalkoholno proizvodnjo se posebno trudi g. dr. Gera Popović, znani javni delavec in higienski pisatelj, ki je poslanec tega kraja. Od skrbi, da se napravi čimboljši produkt v tej šoli, samo da pomore svojemu kraju, da mnogo boljše in koristnejše proda svoje sadjarske pridelke. Propagando in razširjanje teh pijač je prevzel naš »Savez Trezvene Mladeži« skupaj z ostalimi društvi Treznosti v državi, katerih je že 400 s 50.000 člani. Posebno je treba pohvaliti, da vrši Savez to delo samo radi propagande za Treznost ter nima od te propagande nikakršnih materialnih koristi. — Glavno zalogo »Zupskega zdravca« imamo v Beogradu, katere vodi g. Gliša Andrejević, Topličin venac 14, telefon 14-18. Posamezna steklenica vsebuje ¼ litra ter stane 4 Din, s steklenico 6 Din. Steklenica se vrne. Za sedaj se pošilja »Zupski zdravac« izven Beograda

samo onemu, ki naroči preko 50 steklenic ter plača Savezu Trezvene Mladeži naprej, na naslov poštne predal 138. Savez daje tudi ostale informacije o tej stvari vsakomur, ki se nanj obrne. — Na letošnjem kongresu Treznosti od 2. do 5. julija v Ljubljani se bo specialno razpravljalo vprašanje »Brezalkoholne proizvodnje. Kongresna pisarna Ljubljana, Stan in dom, je pripravljena posredovati pri nakupu »Zupskega zdravca« tudi v manjših množinah, če se zbere dovoljno število naročnikov.

— Zenske in moške nogavice najfinejše kvalitete dobite po zelo solidnih cenah pri FRANC PAVLIN, Gradišče 3.

Ljubljana.

1— Smrtna kosa. V soboto je preminul v Ljubljani revident drž. železnice in načelnik živilskega skladišča v pok. Anton Sircelj. Pokojnik se je zelo aktivno udeleževal društvenega življenja ter je zavzemal pri raznih društvenih častna mesta, med drugim je bil pokojnik predsednik podpornega društva železniških uslužbencev v Ljubljani. Bil je izredno plemenit značaj, v službi dober kolega in blag šef. Pogreb se vrši danes popoldne iz hiše žalosti Prisojna ulica št. 1. Bodi ohranjen pokojniku blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

1— Berlinski igralci (bivši člani Reinhardtovih gledališč) gostujejo v Ljubljani v torek, dne 17. in sredo 18. t. m. in sicer bodo igrali prvi večer Hauptmannovo veseligr »Bobrov kožuh«, drugi večer pa Wedekindovo dramo »Glasba« (Musik). Vstopnice so v predprodaji od ponedeljka dalje pri dnevnih blaginji in operi. Predstave se bodo vršile v opernem gledališču.

— Slovo učitelja jahanja Kola jahačev in vozačev. Odbor, jahačice in jahači Kola jahačev in vozačev v Ljubljani prirede svojemu učitelju jahanja, podpolkovniku K. Zajcu, ki je premeščen iz Ljubljane, poslovilni večer in sicer v torek dne 24. maja ob pol 9. uri zvečer. Prosijo se člani, dame in gospodje, ki se žele udeležiti, da pošljejo svoje prijave najdalje do 21. t. m. profesorju g. Deteli na I. državni gimnaziji v Ljubljani. — Tajnik.

1— Velika tatvina. V četrtek dopoldne je neznan tat odnesel 92-letni vdovi in posestnici Mariji Dolenčevi iz njenega stanovanja na Stari poti dve hranilni knjižici za 26.000 dinarjev ter 1250 Din gotovine. Tatvine je bila osumljena neka služkinja, vendar pa se je njena nedolžnost izkazala. Policija zasleduje zadevo dalje.

BOJ ZA KAMNIK.

»Jutro« z dne 13. maja t. l. prinaša s podpisom dosedanjega župana g. dr. R. Karbe daljši članek pod gornjim naslovom v katerem tudi, da smo se pristajali SKS in NRS zvezali s komunisti, da ukrotimo napredni demokratiški Kamnik, ter ga položimo klerikalcem pod noge. Da nam bo ta gospod predbival naše zavezništvo s pošteni delavci, katere v svojem besu zmerja s komunisti, smo pričakovali, kljub temu, da je ravno ta gospod pošiljal k istim delavcem svoje emisarje ter jim ponujal svoje zavezništvo. — Dali bi bili delavci tudi potem komunisti, če bi šli z Vami?

Ker mora vsak rasoden človek vedeti, da se v občinskem odboru ne rešuje politična vprašanja, ampak zgolj gospodarske zadeve občine — kar sami priznavate — smo se zvezali, da rešimo dobro napredno ime mesta Kamnika in da puščajo vsako strankarstvo ob strani z res gospodarskim delom pomagamo kamniškemu zafurzanemu gospodarstvu pri mestu, zopet na noge. Pri tem nam bo vsakdo dobrodošel pomagač.

Ako mislite g. dr., da se mi »igramo« volitve, se hudo motite in boste imeli najlepšo priliko dne 19. junija t. l. in pozeje konstatirati Vašo zmoto — kajti samo Vi z Vašim demokratiškim repom gotovo niste vzeli v zakup vse zmognosti voditi gospodarstvo kamniške občine. Nam volitve niso glavna stvar, ampak nam je na tem, da se zavožene gospodarske zadeve, ki globoko režejo v mesto mesta Kamnika razčistijo.

Priznamo, da je delo političnih demagogov zastreti ljudem oči, da ne vidijo in je mislilo in jih spraviti tako daleč, da kupijo mačko za petelina. Znano je namreč, da je v kamniškem odboru ni smel nobeden nič misliti in nič videti, če se je pa kdo drznil zavedati se, da ima možgane in oči, se ga je pa nahrulilo ali pa nalagalo. Zato Vam menda ne bodo potrebni dokazi.

Ravno s tem, ker se naš nestranski zgolj gospodarski blok ni vezal z nobeno stranko torej tudi ne s klerikalno, kakor nam Vi podtikavate, smo dokazali, da smo mi edini pravi napredni element, ki gre v boj le za napredok Kamnika in ki hoče v kamniškem mestnem gospodarstvu uveljaviti res demokratično načela, katera dosedaj žalibog niso vladala v mestni hiši.

Toliko za danes, ako Vam zadoštuje.

Ernest Škof, podžupan v Kamniku.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam ob smrti našega dobrega očela, gospoda

Oroslava Dolenc

izrazili sožalje, pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvelja ali drugače z nami sočustvovali v teh težkih dnevih, izrekamo našo najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 14. maja 1927.

ZALUJOČI OSTALI.

Marcel Prevost

19

Don-Juanke.

Njegovo rdeče obličje je na mah obledelo in preplašeno je zajecjal:

— Prosim?

— Rekla sem ti, da sprejmi ponudbo, je dejala Kamila in se na kanapeju odmaknila od njega.

Imel je naenkrat občutek krivca, ki so ga razkrinkali.

— Tako?... To so me zopet enkrat pri tebi obrekovali?

— Ne, nihče te ni obrekoval. Ze dolgo sem morala čuti namigavanja in dobivala sem anonimna pisma, toda za vse to se nisem brigala, kajti zaupala sem ti. Danes pa... Stopi k mizi in odpri ono mapo tam... pa takoj! ga je nahnulila, ko se je obotavljal. Vstala je in jezno udarila z nogo ob tla. Ubogal ji je napol iz poslušnosti, napol iz radovednosti. Kamila Engelmann ga je opazovala. Kot bi imel morskoro bolezen je zibaje se stopal k mizi, potegnil pismo iz mape in ga v naglici prečital.

— No torej? je siknila.

— Res je, jaz sem napisal to pismo, toda bil sem prisiljen, moralno prisiljen, kar je hujše, če se človeku nastavi browning na čelo. In napisal sem ga za... vas. (Ni si upal več reči: zate.) Da, za vas, Kamila!

Glasno se mu je nasmejela v obraz:

— Tako? Zame? Prisegate zvestobo gospodični Julietti Combier, manequinu pri Lenterju, in ji razlagate strašno suženjstvo, ki vam ga nalagam jaz, mojo strastno zatelebanost v vas in svoje trpljenje... In te lepe besede ji pišete v tem pismu!

Jok jo je posilil:

— Lopov, je zamrmrala. In jaz sem te ljubila!

Molče je sprejel to psovko, vendar se je skušal braniti:

— Priznam, da sem pisal to pismo in še nekatera druga... Pisal sem jih da prepričim veliko nepriliko za vas, morda celo atentat. To dekle je moja ljubica že pet let. Ima od mene otroka. Zvedela je o najinem razmerju in je kar zbesnela. Grozi mi in me hoče ubiti. Vraga, mirim jo, kolikor pač morem. Ne ljubim škandalov...

Kamila ga je prekinila:

— Citajte vendar obe poročili, ki se tičejo gospodične Julije Combier, pa si boste prištedili vaše žalostne izmišljotine. Poznate jo točno tri mesece. Bila je takrat pošteno dekle. Vaša ljubica je šele šest tednov. Ona dobro vé, kaj ste vi zame in misli, da bo prišla pri tem na svoj račun, enako kot vi. S to ženščino ste v dogovoru.

To je Dutriera popolnoma poparilo in zmedeno je začel jecljati:

— Da... Res je, obnašal sem se nevedno, čisto prismojeno... Toda človek ne obvlada vedno samega sebe. So trenutki, ko se ne morem zadržati in sem kot pijan... Včasih kar na slepo ravnam, govorim

in pišem (tu se ji je skušal približati). Saj dobro veš, da me včasih zagrabi divja strast.

Pri tem ji je gledal v oči in jo hotel obvladati. Toda dobil je tak sunek s pestjo pod nos, da je kar omahnil.

— Lopov, je zopet zamrmrala.

V strašni tišini, ki je sledila, sta se oba dva obvladala. Dutrier je stopil korektno nazaj, medtem ko je Kamila sedla na kanapé. Iz torbice, ki je ležala poleg nje, je potegnila ogledalce in puder ter si počasi urejevala lase in obraz. Potem pa je dejala:

— Gospod Dutrier, še danes boste zapustili Kreditno banko.

— Toda moja pogodba?...

— Vašo pogodbo sem ravno prej prečitala. Daje mi pravo, da vas odpustim, kadar se mi zljubi, pod pogojem, da vam izplačam šestmesečno plačo. To znaša 25.000 frankov. Blagajna je že dobila naročilo, da vam jih izplača 50.000.

Za trenotek je obmolnila, potem se je pa dvignila in dodala:

— Zaslužili ste jih pošteno!

Pri tem mu je ostro gledala v oči in čitala njegove misli:

50.000 frankov? Hudiča!... Lepa vsota! Sicer sem pa kljub temu na izgubi... Lahko bi delal sitnosti... Vendar je močnejša kot jaz in opravil ne bi ničesar...
(Dalje prih.)

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca

kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pnevmatika, igle za vse sisteme — samo v Najnižje cene. — Tudi blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Carinsko posredniški in izpeditijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brošur: »GROM«. Telefon 2444.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakov.

Ostavlja vse v to strogo spredajle pošte najhitreje in pod izjemnimi pogoji.

Zastopniki družbe splošni voz L. O. E. na ekspresno pošiljke.

Najboljši liker
za želodec je
Zdravnik želodca.

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo; kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Sehenik
žganjarna in rastlinska destilacija
Ljubljana 7.

WECK

čase in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno znižanje cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri tvrdki Fructus, Ljubljana.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plaša 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Drva - čebin
Wolfova 1/II. - Telef. 56

Prodaj
55.000 jugoslovanskih sortiranih znamk izdaj 1919 do 1925 in več inozemskih znamk boljše kvalitete. — Ponudbe na upravo lista pod »Ugodna prilika«.

1000 Din

posojila išče državna upokojenka proti visokim obrestim in garanciji. — Ponudbe na upravo lista pod »Posojilo«.

Na prodaj

sta veliki makalasti palmi a Din 300.—. Naslov pove uprava lista.

Iščem

za 1. julij stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter 1 do 2 sob. Plačam dobro. Naslov v upravi lista.

Kontoristinja

samosvojna mož, vešča knjigovodstva, korespondence, stenopisja in strojepisja, išče službe. Ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Veš letna praksa«.

Gospodarska poslovalnica direkcije državnih železnic v Ljubljani naznanja, da je preminul načelnik njenega živilskega skladišča v Ljubljani, gospod

ANTON ŠIRCELJ

Pogreb vestnega uradnika bo v ponedeljek, dne 16. maja 1927 ob 4. uri popoldne od hiše, Prisojna ulica štev. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Zaslužnemu pokojniku ohranimo trajen spomin!

V Ljubljani, dne 14. maja 1927.

Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njega dolgoletni in zaslužni predsednik, gospod

ANTON ŠIRCELJ

v soboto zjutraj nenadoma za večno zaspal.

K večnemu počitku ga bomo spremljali v ponedeljek, 16. maja 1927 ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Prisojna ulica štev. 1.

Ljubljana, dne 14. maja 1927.

O D B O R.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.